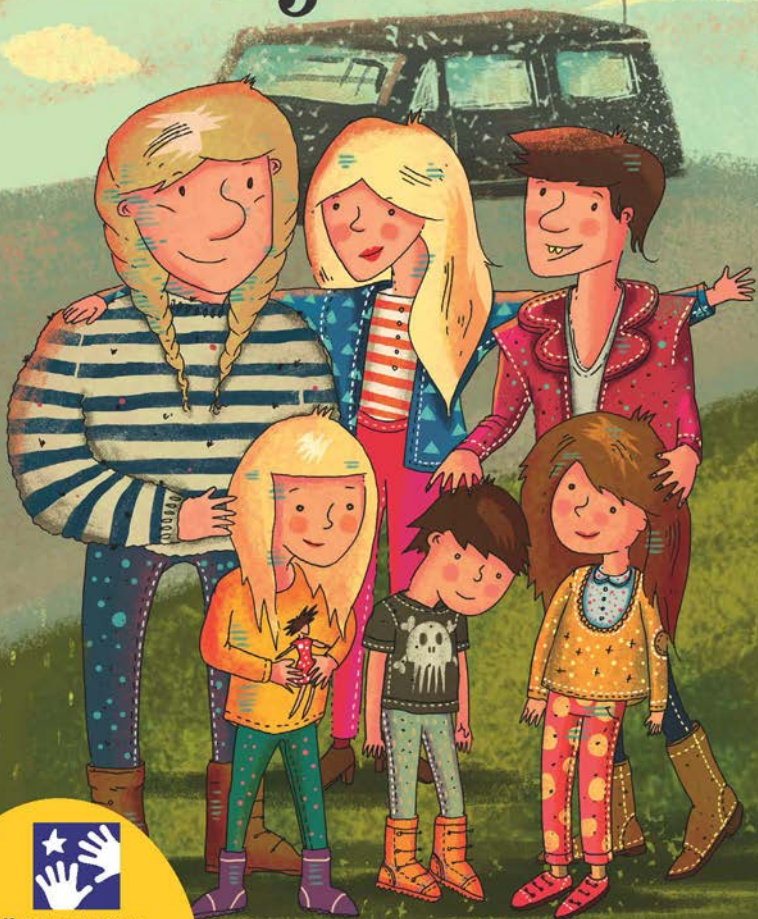

Сири Колу

Виља и РАЗБОЈНИКОВИЋИ

Наслов оригинала

Siri Kolu
ME ROSVOLAT

© Siri Kolu

First published in 2010 by Otava Publishing Company Ltd. with the Finnish title Me Rosvolat.

Published in the Serbian language by arrangement with Otava Group Agency, Helsinki.

За издање на српском језику © Креативни центар 2014

Библиотека *Свет је један*
књига седамдесет четврта
прво издање

Уредник библиотеке

Дејан Беговић

Уредник издања

Анђелка Ружић

Илустрације

Марина Милановић

Лектор

Мирјана Делић

Дизајн корица

Душан Павлић

Припрема за штампу

Татјана Ваљаревић

Издавач

Креативни центар, Београд, Градиштанска 8
тел.: 011 / 38 20 464, 24 40 659, 38 20 483
www.kreativnicentar.rs
e-mail: info@kreativnicentar.rs

За издавача

мр Љиљана Маринковић, директор

Штампа

Графостил

Тираж

2.000

ISBN 978-86-529-0116-6

Сири Колу

ВИЉА И РАЗБОЈНИКОВИЋИ

С немачког превела
Олга Лазић

Креативни центар

Посвећено комбију форд транзији 100 L 2. 40

Како изгледа комби пун разбојника и шта ради Карло Страшни кад почне изненадни напад

Киднапована сам у другој недељи јуна. Добро је што се то догодило! Предстојао ми је чувени летњи распуст, за који сам унапред знала да ће бити веома досадан. Прво смо добиле обећање да ћемо сви заједно ићи да возимо бицикл, али чим су пале две капи кише, одустало се од те идеје и никуда нисмо отишли. После тога се помињало камповање, али као што то обично бива, тата није могао да иде због посла и на крају – ништа од камповања. *Да уживамо сви заједно, њородично!*, понављао би тата кад год би нешто планирао, мада нас, његове ћерке, никад није ни питао шта бисмо волеле да радимо. Сви ти планови се и овако и онако никада нису остваривали, зато ја нисам ни веровала много у сва та обећања у вези с нашим породичним летовањима.

Тог топлог летњег дана све четворо смо се угурали у татина нова кола и кренули код баке. Ванамо и ја делиле смо исто мишљење – донета је одлука

о најдосаднијем могућем летовању. Од самог почетка биле смо лоше расположене, у колима смо се свађале око бомбона. Ванано је, под изговором да је старија, приграбила све гумене бомбоне, иако је одлично знала да ја само њих волим. Волим само гумене бомбоне у облику аутомобилчића. Као и увек, морала је да ме нервира. Ево како је све то звучало:

„Прекидајте свађу одмах, иначе ћу једну од вас две избацити напоље чим стигнемо до следећег Мекдоналдса!“, претио је тата.

Ванамо ми се исплазила, на њеном језику видела сам бомбону у облику аутомобилчића.

„Слушајте тату!“, покушала је мама да нас умири, мада њу нико није слушао.

Није се ни окренула, морала је да гледа испред себе иначе би јој одмах било мука. „Виља, не смеш да се отимаш! То је ружно и невоспитано.“

Као и обично, кривац сам била ја. Ванамо је увек била у праву.

„Лопужо једна!“, узвикнула је Ванамо.

„Глупачо безобразна!“, рекла сам јој кад сам схватила да нико није на мојој страни.

Наравно да се нимало нисмо припремили за тај напад. Ми смо једноставно кренули на летовање и свађали смо се.

Управо у том тренутку напали су нас разбојници.

Касније, када сам и сама присуствовала многим нападима, добро сам знала шта се све одвијало у

комбију непосредно пред напад, и то истовремено. Мета, односно наш аутомобил, који се налазио иза једне кривине на путу, изабран је тако што је претходно праћен двогледом. Комби са разбојницима морао је да убрза. Разбојничка застава на такнута на телескопски штап избацивала се кроз мали отвор за вентилацију који се налазио на крову како би се вијорила на ветру. Хилда Разбојниковић елегантно би улетела у кривину, без кочења. Хилда није била само несмотрен већ и врло дрзак возач. За воланом је углавном седела у купаћем костиму или у краткој мајици без рукава, окретала је волан свом силином, некако из рамена, и због тога јој је увек било топло.

У малом комбију, сасвим позади, били су смештени остали Разбојниковићи, спремни за напад. Карло Страшни, шеф банде, већ се једном руком придржавао за металну ручку. Његове предивне разбојничке плетенице боје меда лепршале су на ветру. Златни Пеки придржавао се за другу ручку вежбајући успут своје чувено разбојничко церекање.

„Нисам више мали! Хоћу и ја с вама у пљачку, преклињем вас!“, запомагао је Кале. „Ево, чак сам и нож наоштрио!“

„Значи код тебе је кухињски нож који ми служи за сецкање поврћа!“, узвикнула је мама Хилда не склањајући поглед с пута.

„Како да не, познајем те одлично! Кад загусти и кад треба да кажеш: *Руке увис!*, одмах почнеш да

цмиздриш“, рекла је Хелена одсечно и наставила да лакира нокте на ногама, сваки другом бојом, иако се комби кретао невероватно брзо.

Дванаестогодишња Хелена била је изузетно надарена за све на овом свету, самим тим је била и најопаснији разбојник у целој породици. Била је толико опасна и дивља да заправо уопште није смела да учествује у нападима, осим у ситуацијама када је било неопходно некога баш онако добро заплашити. Седела је позади, с ножним прстима подигнутим увис, и успевала несметано да одржава равнотежу и поред тога што је задњи део комбија почињао да заноси јер је мама Хилда возила све брже и брже.

„Слушај тату, он најбоље зна шта је добро за тебе!“, објашњавао је Златни Пеки. Његови предњи златни зуби блештали су док се, нежно осмехивао Калеу. Они који га нису познавали могли су да помисле да режи попут тигра са та своја два предња златна зуба. „Кад тата буде проценио да си спреман, значи да ћеш бити спреман!“

„Дивно“, рекао је Кале, „значи да ћу морати да чекам да се пензионише!“

Карло Страшни је просто полетео према Калеу, и даље се придржавајући за металну ручку: „Слушај ‘вамо, балавче један! Ја у пензију не идем НИ-КА-ДА! Понови то!“

Деветогодишњи Кале истовремено се и плашио и забављао. „Ти НИ-КА-ДА нећеш отићи у пензију. Никада. Схватили смо!“

„Ја сам страх и трепет, спортски тип, увек у форми, моје тело је од челика!“

Мама Хилда је комбијем препречила пут нашем BMW-у, па смо били приморани да станемо. Почело је одбројавање. Одбројавање је било веома битно како би сви деловали истовремено.

„Паркирам – сад! Контакт – сад! Пет – четири – три – два – држ’ се за ручке – идемо!“

Ево шта се тачно дешавало за време одбројавања: кад се викне *Паркирам!*, зашкрипале би кочнице, возило би успорило и комби би се заљуљао због наглог кочења. Код узвикивања *Контакт!* нагло би се отварала предња врата. Током одбројавања уназад Карло Страшни и Златни Пеки проверили би да ли се добро држе и трудили би се да се што снажније одгурну од металних ручки. На тај начин би се лакше створили испред објекта, баш у оном тренутку кад би била изговорена команда *Ручке!* „Не желим никакве сведоке“, викала је Хелена док су Карло и Златни Пеки хватали залет држећи се за ручке у нади да ће моћи што боље да се одгурну и да скоче.

Баш тако је било када су се створили испред нас.

Трајало је кратко. Ванамо је мислила да је у питању неки *reality* шоу. Веома се разочарала када је Карло Страшни са задњег седишта отео мене и узео кесицу бомбона.

„Хеј, немојте Виљу, узмите мене! Ја сам вам бољи кандидат!“

Све се десило тако брзо, ништа нисам могла да учиним.

Када сам видела како ми се приближава крупна длакава шака, имала сам времена да урадим само једно – зграбила сам свој ружичасти дневник, од којег се никада нисам одвајала.

Током напада нико није пружао отпор. Испразнили су нам аутомобил за трен ока. Само је тата био нервозан, плашио се да му не огребу ауто. У том случају би изгубио бонус код свог осигурања. Када је комби породице Разбојниковић отишао, мојој породици је, сигурна сам, требало мало времена да схвати да мене нема.

„Свака част!“, рекао је Карло Страшни док се, спуштајући се низ шипку, није опет створио у комбију. Довољно ми је било да само гледам неког како се клати на шипци, па да ми буде мука. Нисам волела чак ни вожње у забавним парковима.

„Увуците ручке – сад!“, командовала је Хилда. „Врата – сад!“ Зачуло се лупање вратима. „Дајемо гас и крећемо!“

Комби с разбојницима напустио је место злочина уз шкрипу гума. Тек тада сам схватила да се налазим у погрешним колима и да сам кренула у правцу неизвесности.

„Гумене бомбоне у облику аутомобилчића, драги разбојници и пријатељи“, узвикнуо је Златни Пеки и бацио кесицу на задње седиште. „Изгледа да се овде неко веома добро разуме у слаткише!“

*Комби с разбојницима најустїио је местио злочина
уз шкрију їума*

Копрцала сам се и викала док су ме одвлачили до задњег седишта. Кад вас неко киднапује, морате бар мало да се опирете. Међутим, на мене нико није посебно обраћао пажњу, сви су претурали по плену – сестриним, татиним, маминим и мојим стварима. Узели су татине бермуде са џеповима на бутинама и раскупусану књигу „Шумско воће у Финској“. Хилда је одмах пробала мамин омиљени купаћи костим. Хелена је одмах присвојила Ванамин светлуцави лак за нокте и налепнице за нокте и ставила их међу своје ствари. Детаљно је испрегледан мамин несесер с лековима у којем је било свега – од креме с кортизоном до креме против бора око очију. Јадна мама, остала је без своје креме с кортизоном, цела ће да отекуне кад је буду изуједали комарци!

Од мојих ствари нису скоро ништа узели. Угледала сам само своју сиву дуксерицу с капуљачом, изгледа да је Калеу била таман.

„Јухуу“, покушала сам да скренем пажњу на себе.

Само ме је дечак мојих година радознало посматрао. Одложио је украдену дуксерицу, као да му је мало било непријатно. Трудила сам се да изгледам равнодушно.

„Хеј, слушајте!“, цвилила сам.

Комби се још више труцкао јер се мама Хилда, уместо да гледа напред, окренула настављајући да даје гас.

„Карло, ко је ова овде?“, упитала је таквим гласом да је у комбију истог тренутка настала мртва тишина.

„Како мислиш, ова овде?“ Карло Страшни није схватао о чему се ради.

„Ово дете! Хоћу објашњење! И то одмах!“

Само је једна особа умела да буде права дивљакуша, већа и од Хелене – Хилда када се разбесни. Сада је управо био тај тренутак.

„Ти увек кажеш да не умем у датом тренутку да доносим одлуке“, рекао је Карло Страшни намргођено. „Кажеш да нисам способан да доносим одлуке. У данашње време човек мора да има добар инстинкт и да реагује импулсивно. И ево, управо сам све то урадио! Послушао сам свој инстинкт. Ја сам вођа који уме да делује импулсивно! Осим тога“, упутио је шеретски осмех Калеу, „пре него што одем у пензију, морамо да обавимо неколико спонтаних пљачки. Ово је била прва.“

Комби се и даље кретао невероватном брзином. Неко време смо се још возили по асфалтираном путу који ми је био познат, њиме смо ишли до баке. У једном тренутку смо нагло скренули на некакав шљунковит пут који ми је био непознат. Знала сам да нас је сад тата изгубио из вида, ако је уопште и покушавао да прати комби. Сад сам остала сама са овим људима којих сам се плашила.

„Одлично си ово извела!“, рекао је Карло Страшни.

Престала сам да посматрам пут иза нас и почела да се осврћем по комбију. У задњем делу налазила су се по два седишта, једна наспрам других. Између њих је био сточић склопљен уза зид. Свуда по комбију била су мала скровишта, кесе с гардеробом које су висиле унаоколо, испод седишта су се налазиле некакве кутије и сточићи на расклапање. Иза наслона од седишта налазили су се душеци за спавање. Сви су се врло спретно кретали по том скученом простору, имала сам утисак да сви врло добро знају где се шта налази.

Мене су сместили позади, до прозора. Посматрала сам необичну декорацију на прозорима комбија – ред закачених барбика, све са везаном косом и обучене као разбојнице. Сваки детаљ у овом комбију потврђивао ми је да сам ја нормална, а да је овај непријатељски свет у који сам залутала врло чудан. Нисам смела ни да размишљам о томе у каквој сам се опасности заправо нашла!

„Зар не би требало да...“, почела је Хилда пажљиво, „... се можда вратимо...“

„НИ-ПОШТО!“, узвикнуо је Карло Страшни. „Без дискусије. Нема враћања. Цело пролеће слушавам вашу кукњаву о томе како сте усамљени. Ево, сад имате другарицу.“

„Другари се не краду тек тако“, побунио се Кале. „То се тако не ради.“

Захвално сам га погледала. Можда би он могао да учини нешто за мене? Када би ме пустили да

изађем, сигурно бих нашла некога ко би ми помогао да се вратим кући.

„У данашње време и то може“, узвратио је Карло Страшни. „Може зато што ја тако кажем!“

На моје велико изненађење, сви су као на команду потврдно климнули главом и дискусија на започету тему престала је истог тренутка. Породица Разбојниковић функционисала је по принципу наредбе и послушности. Била је то једна од првих ствари коју сам научила о њима.

Тог дана, током дуге вожње, имала сам доста времена да посматрам ову необичну породицу. Нису ми биле везане ни руке ни очи као што сам видела да се ради у филмовима кад неког киднапују. Ови разбојници као да нису схватили да су у своје редове примили веома пажљивог посматрача. Посматрала сам Карла како живахно гестикулира и плавокосу Хилду, која је увек била корак испред свог мужа: када је Карло Страшни после ужине хтео да седне, секунд пре тога је на право место била постављена столица. Златни Пеки се провлачио између њих попут некаквог канапа – канапа са златним зубима! Дијалекат којим је говорио дуго нисам могла да разумем. Најдуже сам посматрала децу: Калеа, који ме је кришом гледао, и две године старију Хелену, обучену у неку врсту борбеног одела; она је изгледа једина приметила да их све врло пажљиво проматрам.

„Само ти гледај, то ништа не кошта“, рекла је она, али не дрско, већ некако отресито, што јој је било тако својствено, „али ако нешто запишеш, мораћу одмах све да прочитам.“ После тога ме је дуго испитивачки загледала, као ајкула која одоздо вреба своје жртве, пливаче.

Нешто касније тог истог поподнева комби се зауставио у једној мирној шуми у близини језера. Хелена је изразила жељу да плива, те смо тако сви отишли да се окупамо. Прекинули смо бекство како бисмо се мало окупали, као да је то нешто најнормалније на свету! Ником није падало на памет да ме веже.

„Хајде, пустите ме да се вратим, добићете новчану награду!“, рекла сам им већ по десети пут.

„Не можемо то да учинимо“, одговорио је Карло Страшни и не гледајући ме. Претурао је по старој путној торби тражећи купаће гаће. „Проклетство, видите како су се смањиле од прошлог лета! Сузиле су се у струку, мораћу да украдем нове.“

Сви само што нису пукли од смеха. Карло Страшни није био баш мршав, а купаће гаће којима је махао биле су му бар за два броја мање.

„Наравно, украшћемо нове“, потврдила је Хилда. Успела је да звучи врло озбиљно.

„Зашто?“, упитала сам. „Зашто не можете да ме ослободите?“

Хелена је ускочила у воду и почела да плива. Пливала је краул перфектно, скоро бешумно.

„То није наша специјалност. Ми се бавимо пљачкама, то је оно што умемо да радимо“, рекао је Карло Страшни, узео маказе и одсекао ногавице с неких џиновских гаћа. „Молим лепо, сад имам дивне купаће гаће! Ти наравно то НИ-КА-КО не можеш да разумеш“, окренуо се према мени и свечаним гласом саопштио: „Нисмо ти ми тамо неки леваци. Наше презиме нас обавезује.“

„Ала ћемо оставити утисак када се на летњем фестивалу будемо појавили с таоцем! Имаће прилику да виде нешто сасвим ново!“, рекао је Златни Пеки и накезио се задовољно, дубоко заваљен у своју лежаљку. „Нашем бизнису ће ово дати једну посебну димензију ... или како се то већ каже! Ми поштујемо прописе и правила нашег заната, тако се радило у стара добра времена. Тако је некада радио и стари Лупен!“, закључио је он занесено.

„Да, тако је радио и матори Лупен!“, нагласио је Карло Страшни. Добро се обрисао, мада је поквасио само стопала; закључио је да је вода сувише хладна, чак и за вођу попут њега.

„Талац је баш глупа реч“, казала је Хилда и пружио ми кесицу с бомбонама. Моју и Ванамину кесицу с бомбонама. Погледала ме је мајчински и рекла: „Штета што су поједене све гумене бомбоне у облику аутомобилчића. Ти ми баш изгледаш као девојчица која највише воли управо те бомбоне.“

„Киднапована особа“, рекао је Карло Страшни театарно, а потом сео у столицу на расклапање

која је почела застрашујуће гласно да пуцкета под његовом тежином и наместио своје плетенице на груди. „У великој смо предности што у нашим редовима имамо киднаповану особу.“

У устима сам безвољно држала неку воћну бомбону, пажљиво пратећи њихов разговор. Желела сам да искористим сваку информацију која би могла да ми буде од користи када будем бежала. Кад већ овај разбојник, отац породице, није био спреман да ме ослободи, планирала сам сама да побегнем. Помињали су некакав летњи фестивал, то сам успела да запамтим. Одлучила сам да, ако не пре, искористим гужву и побегнем за време тог летњег фестивала. „Зар не желите да зарадите много пара?“, усудила сам се коначно да их питам.

Колико би новца циција од мог тате уопште био спреман да плати за мене? Сигурно ни половину онога што је дао за свој аутомобил. Уосталом, имали су Ванамо.

„Шта си рекла?“, упитао је Карло Страшни. Таман је убацивао последњу бомбону у облику аутомобилчића у уста док сам ја беснела. С друге стране, није то било ништа ново за мене, мислим, да ми неко испред носа поједе омиљену бомбону.

Златни Пеки се насмејао. „Мишја гованца, Карло, она мисли на мишја гованца!“

Разговор је наједном попримио сасвим другачији тон.

„Драго дете, нама мишја гованца нису потребна“, рекао је Карло Страшни, извадио из уста сажвакани аутомобилчић и почео њиме да маше. Ванамо никад не би урадила тако нешто. „Шта бисмо ми с њима?“

„Па шта ви онда крадете?“, упитала сам сада већ потпуно збуњена.

„Шта крадемо? Хоћеш да ти дамо списак?“, упитала је Хелена онако као у пролазу док је покушавала да истресе воду из ушију. Бацила се на једну слободну лежаљку и почела да листа музички часопис који је узела из Ванамине ташне.

„Зашто да не!“, рекла сам изазивајући их. Донела сам из комбија своју свеску правећи се да не примећујем Хелену, која је исмејавала ружичасте корице на цветиће. Дограбила сам хемијску оловку која се налазила на предњој конзоли.¹ Махала сам оловком чекајући да проговоре, све док Разбојниковићи нису схватили да треба да почну да ми диктирају.

ОМИЉЕНЕ УКРАДЕНЕ СТВАРИ ПОРОДИЦЕ РАЗБОЈНИКОВИЋ

Сакупила и записала Виља

1) слајкиши, нарочито воћне бомбоне (Хилда), чоколаде (Карло), њмене бомбоне (Кале), изузетно

¹ Предња конзола – пластични део у колима изнад волана и касете (прим. прев.).

- киселе ѿумене бомбоне (Злајни Пеки, Карло, Хелена)
- 2) кекс, нарочитио онај ѿосуј шећером у ѿраху или ѿуњен ѿемом
 - 3) месо (за шницле сѿремљене на разбојнички начин за Карла)
 - 4) сенф
 - 5) сви остѿали јестѿиви ѿпроизводи, нарочитио млади кромѿирићи, ѿрашак, јаѿоде и остѿало бобичасѿивоће, домаћа ѿеѿива, сендвичи, ѿиѿе и остѿала ѿѿѿова масна јела
 - 6) барбике (за Хеленину колекѿију)
 - 7) књиѿе, часѿѿиси, новине
 - 8) комѿлейѿан шѿил караѿа (у ѿостѿојећем недостѿаје осмиѿа ѿик)
 - 9) квалиѿейѿан шѿај за ѿеѿање
 - 10) мали шаѿѿор који би служио као ѿреноћишиѿе када дође до међусобних расѿрава

Тренуѿно се ѿосебно ѿраже:

Реквизиѿи за крикеѿ (Кале), мала фрижидерѿѿорба (Хилда), кувало за воду које ѿроши мало сѿрује, зѿодан момак (Хелена).

„Хеј, то бриши, одмах!“ узвикнула је Хелена. „Кале, разбићу те од батина!“ Кале се слатко смејао. Почео је да бежи, али како није гледао испред себе, саплео се о велики корен дрвета који је вирио из земље и свом силином полетео у ваздух. Из разумљивих разлога нисам хтела да учествујем у ѿиховој свађи.

Чим сам завршила с писањем списка, отели су ми га из руке.

„Добро“, рекла је Хилда. „Овај списак ћемо сад ставити напред код сувозачког места. Сваки пут пре него што кренемо у акцију моћи ћемо да се подсетимо шта нам треба.“

„Баш супер!“, рекао је Златни Пеки.

Одрасли су били одушевљени списком.

„Јој, ма знате шта – ово траје већ годину дана! Страшно! Предуго смо без осмице пик“, побунио се Златни Пеки. „Под хитно нам треба шпил!“

Понадала сам се да ће их списак можда натерати да схвате да би требало да ме пусте. Нисам им била потребна, могли су да ме искористе и да за мене добију новац. Ствари се, нажалост, нису одвијале онако како сам ја замишљала.

„Још само једно“, рекао је Карло Страшни.

„Шта, шефе?“, упитао је услужно Златни Пеки. „Добра вест за нас, а лоша за тебе, девојчице“, рекао је Карло Страшни и завукао шаке испод каиша, што би чинио сваки пут када би због нечега био веома задовољан. „Ствар је у томе што ми једноставно не можемо да дозволимо да одеш. Одавно нисмо уловили тако добар плен! Сјајна си!“

Осмогодишњој Виљи поново предстоји досадни летњи школски распуст. Породица креће на одмор, а онда се догађа нешто непланирано – напада их необична банда разбојника, која киднапује Виљу. За ову девојчицу тако почиње најзанимљивије лето у животу – купање у језеру, касни одласци на спавање, роштиљање поред логорске ватре, узбудљиви разбојнички походи и неограничене количине гумених бомбона. Укратко, све оно за шта Виљини презаузети родитељи, опседнути послом, никад немају времена и што никако не одобравају...

У роману *Виља и Разбојниковићи* Сири Колу се на духовит и смео начин бави критиком савременог друштва, у којем се често губе породична блискост и осећај за праве вредности и у којем деци није нимало лако да одрасту и стекну самопоуздање. Роман је добио неколико значајних европских признања и високо је оцењен од међународне књижевне критике.

9 788652 901166

www.kreativnicentar.rs